

Täby 2020-11-15

Regeringskansliet

Utbildningsdepartementet

e-post: u.remissvar@regeringskansliet.se

Dnr U2020/04134/GV

Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan

Tibble Fristående Gymnasiums Campus Täbys yttrande avseende den framlagda promemorian U2020/04134/GV- Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan.

Förslaget

Tibble Fristående gymnasium Campus Täby anser att utredningen är väl genomarbetad och har en del förslag som ger bättre förutsättningar för likvärdig utbildning för elitsatsande ungdomar på gymnasiet. Vi anser dock att det finns ett antal begrepp och frågeställningar som är värda att belysa.

4.1 Gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott ersätts av riksidrottsgymnasium och nationellt godkänd idrottsutbildning

TFG Campus Täby välkomnar en ökad tydlighet kring idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan. Vi vill se en förtydligande av konsekvenserna för lagidrotter, t e x beträffande dimensionering och finansiering.

Vi vill också lyfta fram de olika förutsättningarna som gäller kopplat till idrotter, storstad kontra mindre stad etc. som en utmaning att ta hänsyn till. Det behöver förtydligas vad som utgör skolans och specialförbundets ansvar och vad som åligger eleven och dennes vårdnadshavare gällande boendesituation och den idrottsliga situationen. Önskvärt att tillstånd att bedriva den nya idrottsutbildningen får en geografisk spridning så att ungdomar i så liten utsträckning som möjligt behöver flytta långt hemifrån.

4.2 Det ska finnas nationella krav för att få vara en gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott

TFG Campus Täby anser att det är viktigt att kraven är tydliga och relevanta för ämnet specialidrott. Vi anser det mycket viktigt att specialidrottsförbunden är delaktiga i processen för kravbildningen. TFG Campus Täby saknar klarläggande om samverkan med föreningar, ett samverkansavtal med föreningen.

4.3 Bestämmelserna om var ansökan ska lämnas ska förbli oförändrade

TFG Campus Täby har inga synpunkter på denna punkt.

4.4 Skolverket beslutar om utbildningen efter förslag från Riksidrottsförbundet och yttrande från ett specialidrottsförbund

TFG Campus Täby anser att det är ytterst viktigt att yttrandet som SF gör är avgörande för beslutet. Utifrån det antal utbildningsplatser som resp. idrott behöver, är det mycket svårt för Skolverket och Riksidrottsförbundet att bedöma vilka skolor och hur många elevplatser som behövs, vilket även nämns i utredningen. Ett förtydligande av betydelsen av specialidrottsförbundets yttrande önskas.

4.5 Staten och kommunerna ska dela på kostnaden för ämnet specialidrott

TFG Campus Täby bedömer att förslaget är positivt då det innebär en tydligare reglering och ökad likvärdighet för utbildningen. TFG Campus Täby anser att det ändå behöver förtydligas vad "Riksprislistan" innebär för lagsporter kontra individuella idrotter.

4.6 Utbildningen ska vara avgiftsfri med undantag för den utrustning som behövs för elitidrotten

TFG Campus Täby anser att det är bra med ett förtydligande kring avgifter och har inga övriga synpunkter.

4.7 Lika möjligheter till utbildning oavsett kön samt andra frågor om urval

TFG Campus Täby är väldigt tveksam till begreppet "elitnivå" som används i utredningen. Att i så tidiga åldrar som det gäller, 15-åldern, prata om elitnivå är vi främmande för. Vi anser att NIU är en förberedelse/träning i att nå elitnivå. Vi instämmer i det som GIH skriver i sitt remissvar.

"Slutligen vill GIH även peka på potentiella konsekvenser av att systemet nu smalnas av och blir än mer inriktat på att enbart de ungdomar som antas befinna sig på "elitnivå" ska antas. För att specialförbunden ska kunna särskilja vilka ungdomar som ska tas in på dessa eftertraktade platser är det inte en orimlig tanke, att allvaret flyttas ner i åldrarna och att det blir än viktigare att göra resultat tidigt för att ha resultat att visa upp vid antagning till gymnasiet. Omfattande studier visar att då urval sker i 13–15 årsåldern gör den relativa ålderseffekten att så kallad talang eller idrottslig förmåga lätt förväxlas med fysisk och psykisk mognad. Konsekvensen av ett smalare system kan därmed innebära dels att den resultat hets i unga år, som många specialidrottsförbund försöker motverka, istället förstärks, dels att det helt enkelt blir "fel" ungdomar som bedöms vara på elitnivå. Ett sådant system gagnar varken den enskilda individen eller idrotten."

Vi vill också belysa att det ska vara självklart att vid urvalet ska flickor jämföras med flickor. I förslaget (s.64) kan det tolkas som att i vissa fall kan jämförelsen gälla mellan könen, vilket vi finner helt otänkbart.

TFG Campus Täby anser att förslaget går emot RF:s eget dokument "Idrotten vill" där man vill gå från triangel till rektangel. Vi tror att det gynnar svensk idrott och i förlängningen möjligheten att nå internationell nivå med en större bas.

Vi är mycket tveksamma till färre riksrekryterande gymnasier av olika anledningar. Få 15-åringar är mogna att ta steget att flytta hemifrån med allt vad det innebär. Problem med studier, en skada eller annat i vardagen kan innebära stora svårigheter för eleven. För de flesta eleverna är tryggheten i hemmet/skola/vänner en viktig parameter för att lyckas med sin idrott. Viktigt att kunna erbjuda en gymnasieutbildning av hög akademisk nivå i kombination med en idrottsutbildning av högsta kvalitet i närmiljön.

4.8 Vissa kurser i idrott och hälsa behöver ses över i särskild ordning – specialidrott kan ses över i det kontinuerliga arbetet med styrdokument

TFG Campus Täby anser att det blir mycket viktigt att elever som inte kommer in i det nya systemet, erbjuds ett bra alternativ på lokal/regional nivå. Kurserna inom Idrott och hälsa Specialisering behöver revideras alternativt att nya kurser skapas, så att de ger eleverna en möjlighet till en satsning inom vald idrott. För att kvalitén på undervisningen och kunskapskraven ska motsvara vad som krävs för att göra en elitsatsning måste möjlighet till urval göras så att de med bäst förutsättningar antas. Specialförbundens roll bör tydliggöras.

4.9 Insatser behövs för att få fler legitimerade och behöriga lärare i specialidrott

TFG Campus Täby anser att det är ett ambitiöst förslag att alla personer som undervisar i specialidrott ska ha en lärarlegitimation behöver vi se till verkligheten. Det finns många tränare som är utbildade genom sina specialförbund och då har en fullgod utbildning i sin idrott. Specialförbunden har krav för vilken stegutbildning tränarna ska ha. Det dessa tränare behöver mer kunskap om är styrdokument, kunskapskrav, centralt innehåll m.m. Detta kanske inte behöver vara en så stor utbildning som att bli legitimerad lärare men att de får mer utbildning kring styrdokument. De kan sen tillsammans med en utbildad lärare i ämnet specialidrott, sätta betyg och omdömen. Den legitimerade läraren kan då ha ett huvudansvar över fler idrotter men samtidigt kan vi öka standarden på betygssättningen.

4.10 Utbildning på entreprenad i ämnet specialidrott bör även i fortsättningen bara tillåtas i undantagsfall när det medges av regeringen

TFG Campus Täby anser att förslaget behöver omarbetas så att frågan kring specialister (tränare) och deras ersättningar ska tydliggöras. Att anlita specialister ger ofta en låg anställningsgrad för personen ifråga, istället för heltidsanställningar via en förening, vilket påverkar exempelvis pension mm. För att hålla så hög kvalitet som möjligt på tränarna inom

NIU måste det finnas möjlighet till en kombination att både ha tränare anställda via samarbetsavtal med en förening samt tränare anställda av skolan. Skolan ansvar emellertid för att kunskapskrav, betygssättning och kompetensnivå följer Skolverkets angivna riktlinjer. TFG Campus Täby menar på att genom detta tillvägagångssätt säkerställs kvalitén på tränarna i högre grad.

4.11 En ny överklagandebestämmelse införs

TFG Campus Täby anser att det behövs förtydligande angående vilka beslut som kan överklagas, annars är risken stor att huvudmannen och även SF belastas av många överklaganden

Kommentarer

- I promemorian påstås att NIU utbildningarna håller för låg nivå och i många fall bedrivs på ett tveksamt sätt. På TFG Campus Täby har vi idag 7 st NIU-utbildningar och det är endast 2 av SF (Specialförbunden) som varit ute på någon form av kvalitetskontroll de senaste åren. Ett mer rättssäkert förfarande skulle vara att alla SF kontinuerligt gör skolbesök där kvalitén säkras och att alla följer den kravspecifikation som RF fastslagit. Detta anser vi mycket viktigt eftersom SF godkänner ansökningar vad gäller att starta upp NIU.

Tibble Fristående Gymnasium Campus Täby

Göran Cumzelius

Ansvarig NIU/LIU